

Леонід Поліщук,

*аспірант кафедри «Могилянська школа журналістики»,
Національний університет «Кієво-Могилянська академія»*

leonid.polishchuk@ukma.edu.ua

<https://orcid.org/0000-0002-7835-2124>

ВИСВІТЛЕННЯ МАРШУ РІВНОСТІ В УКРАЇНСЬКИХ МЕДІА: ЗМІНА НАРАТИВІВ ДО ЇЇ ПІСЛЯ ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ

Медіарепрезентація Маршу рівності в Україні зазнала значних трансформацій у контексті повномасштабного вторгнення Росії, що спричинило переосмислення висвітлення цієї події в медіа. Дослідження аналізує трансформації наративних підходів до висвітлення Маршу рівності в 2021 й 2024 роках, простежуючи закономірності конструювання суспільного сприйняття та специфіку репрезентації події в медійному просторі. Об'єктом аналізу стали журналістські матеріали в чотирьох медіа, що представляють різні сегменти українського медіаландшафту: «Суспільне», «ТСН», «Радіо Свобода» та «Страна.ua». Вибір цих джерел дає можливість оцінити широкий спектр інформаційних стратегій і їхню залежність від соціально-політичного контексту. Дослідження ґрунтується на наративному аналізі (Bruner, 1991; Riessman, 2008) й мультимодальному аналізі (Kress & van Leeuwen, 2001; Bateman, 2014), що дозволяє систематизувати зміни у представленні події в медійному просторі. Тематичний аналіз за Рісман допоміг виокремити ключові наративи, а мультимодальний підхід Кресса, ван Левена і Бейтмана — інтерпретувати еволюцію візуальних образів.

У процесі дослідження ідентифіковано дев'ять основних наративів, які характеризують медійну репрезентацію Маршу рівності в період між 2021 і 2024 роками. Перший

наратив – підтримка прав ЛГБТКІА+ – визначає Марш рівності як платформу для правозахисного дискурсу. Якщо у 2021 році «Суспільне» акцентувало увагу на мирному проведенні заходу, то у 2024 році підкреслюється внесок ЛГБТКІА+ активістів у боротьбу проти російської агресії. Законодавчі ініціативи стали ключовим аспектом репрезентації в 2024 році, коли акцент змістився на вимоги легалізації цивільних партнерств.

Міжнародна підтримка залишається важливим наративом, що демонструє глобальну увагу до події. У 2024 році цей аспект отримав додатковий вимір завдяки активному залученню дипломатів, зокрема послів ЄС, і міжнародних організацій, таких як ООН. Новим наративом у 2024 році стало висвітлення Маршу рівності як символу боротьби не лише за громадянські права, а й за національну незалежність України. Участь військових у заході стала центральним елементом наративної трансформації, що сприяло переосмисленню ролі ЛГБТКІА+ спільноти в українському суспільстві.

Порівняння матеріалів 2021 та 2024 років засвідчило зміну підходів до репрезентації безпеки заходу. У 2021 році домінували теми ризиків і необхідності забезпечення правопорядку, тоді як у 2024 році основний акцент зроблено на правозахисних аспектах. У 2021 році контраргументи та протести займали важливе місце у висвітленні події, проте у 2024 році їхня присутність у матеріалах значно зменшилася за даними аналізу 61 матеріалу, що свідчить про зміни в суспільному сприйнятті Маршу рівності.

Окремої уваги заслуговує наратив війни та зміщення пріоритетів, який вплинув на структуру висвітлення заходу. У 2024 році ця тема стала ключовою в матеріалах «ТСН» і «Суспільного», підкреслюючи взаємозв'язок між боротьбою за права ЛГБТКІА+ та боротьбою за демократичні цінності України. Водночас «Страна.ua» зберігала критичний підхід до події, використовуючи воєнний контекст для посилення негативного тону.

Мультимодальний аналіз засвідчив трансформацію у візуальній репрезентації заходу. У 2021 році медіа використовували фотографії протестів, правоохоронців і сутичок, що створювало враження конфліктності. У 2024 році акцент змістився на зображення учасників Маршу рівності, військових та дипломатів, що сприяло формуванню нового наративу, в якому ЛГБТКІА+ спільнота інтегрується в широкий суспільно-політичний контекст.

Різниця в репрезентації Маршу рівності між чотирма медіа полягає в їхніх редакційних підходах і змінах між 2021 і 2024 роками. «Суспільне» в 2021 році фокусувалося на мирному проведенні та безпеці, у 2024 році додало патріотичний вимір через участь ЛГБТКІА+ військових і визнання їхнього внеску у війну. «ТСН» у 2021 році акцентувала конфліктність і незручності, але у 2024 році змістила фокус на благодійність для ЗСУ та правозахисні аспекти, зменшивши сенсаційність. «Радіо Свобода» у 2021 році підкреслювала права людини й міжнародну підтримку, у 2024 році інтегрувала военний контекст, наголошуючи на ЛГБТКІА+ військових як символи демократичних змін. «Страна.ua» у 2021 році просуvala негативний наратив через конфлікти та протести, а у 2024 році посилила критику воєнними обмеженнями, зберігаючи про-російську риторичку.

Загалом, результати аналізу демонструють перехід від репрезентації Маршу рівності через правозахисний наратив у 2021 році до його інтеграції в патріотичний у 2024 році. Включення воєнного контексту сприяло переосмисленню ролі ЛГБТКІА+ представників спільноти в суспільстві, а зміни в репрезентації події у медіа відображають ширші суспільні процеси. Подальші дослідження можуть зосередитися на кількісному аналізі частотності наративів і розширенні вибірки для глибшого вивчення взаємозв'язку між текстовими та візуальними елементами.

Список використаних джерел

- Bateman, J. A. (2014). *Text and image: A critical introduction to the visual/verbal divide*. Routledge. <https://doi.org/10.1080/1472586X.2016.1260358>.
- Bruner, J. (1991). The narrative construction of reality. *Critical Inquiry*, 18 (1), 1-21. <https://doi.org/10.1086/448619>.
- Kress, G., & van Leeuwen, T. (2001). *Multimodal discourse: The modes and media of contemporary communication*. Arnold.
- Riessman, C. K. (2008). *Narrative methods for the human sciences*. SAGE Publications.